

Wyrok z dnia 24 stycznia 1996 r.

II URN 52/95

Pięcioletni okres zatrudnienia, o którym mowa w przepisie art. 33 ust. 1 pkt 1 w związku z ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267 ze zm.) powinien przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia liczonego wstecz od daty powstania inwalidztwa, jeżeli wnioskodawca w chwili zgłoszenia wniosku o rentę inwalidzką, nie pozostaje w stosunku pracy.

Przewodniczący SSN: Stefania Szymańska, Sędziowie SN: Jerzy Kuźniar (sprawozdawca), Jadwiga Skibińska-Adamowicz,

Sąd Najwyższy, z udziałem prokuratora Iwony Kaszczyszyn, po rozpoznaniu w dniu 24 stycznia 1996 r. sprawy z powództwa Stefana L. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. o rentę inwalidzką, na skutek rewizji nadzwyczajnej Ministra Pracy i Polityki Socjalnej [...] od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu [...] z dnia 24 lutego 1995 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i o d d a l i ł odwołanie wnioskodawcy Stefana L. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. z dnia 13 czerwca 1994 r. [...]

U z a s a d n i e n i e

Wnioskodawca Stefan L., urodzony 20 kwietnia 1943 r., dochodził przyznania renty inwalidzkiej, zaś wniosek sporządzony w dniu 2 maja 1993 r., wpłynął do organu rentowego - Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. w dniu 11 maja 1993 r. Do wniosku dołączono świadectwa pracy dokumentujące zatrudnienie od 16 stycznia do 5 października 1961 r., od 1 listopada 1969 r. do 31 grudnia 1987 r., oraz zaświadczenie wskazujące na pracę wnioskodawcy w charakterze kierowcy-montera od dnia 3 sierpnia 1992 r. w zakładzie naprawy sprzętu chłodniczego i gospodarstwa domowego. To ostatnie zatrudnienie zostało potwierdzone przez Wydział Dochodów i Rozliczeń Zakładu Ubezpieczeń Społecznych dokonany zgłoszeniem do ubezpieczenia. Decyzją z dnia 31 maja 1993 r. organ rentowy odmówił przyznania dochodzonego świadczenia, wobec orzeczenia Obwodowej Komisji Lekarskiej d/s Inwalidztwa i Zatrudnienia [...] w O. nie zaliczającego wnioskodawcy do żadnej z grup inwalidzkich, ale przyznał świadczenie rehabilitacyjne za okres od 4 maja 1993 r. do 28 kwietnia 1994 r. (decyzja z dnia 5 czerwca 1993 r.), [...]. W dniu 28 kwietnia 1994 r. wniosek o rentę inwalidzką został ponowiony,

zaś decyzją z dnia 13 czerwca 1994 r. organ rentowy odmówił przyznania świadczenia, stwierdzając, że nie został wykazany okres 5 lat zatrudnienia w ostatnim 10-leciu, czyli od 28 kwietnia 1984 r. do 28 kwietnia 1994 r., licząc od daty złożenia wniosku. Należy zauważyć, że OKiZ [...] w O. zaliczyła wnioskodawcę do III grupy inwalidów, stwierdzając że inwalidztwo istnieje od dnia badania, tj. od 18 maja 1994 r. w związku z rozpoznanym stanem po złamaniu obu kostek podudzia prawego z dużym stopniem upośledzenia funkcji ruchowej stawu skokowo - goleniowego prawego.

Rozpoznając odwołanie wnioskodawcy, Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu przeprowadził postępowanie dowodowe z opinii biegłych chirurga-ortopedy i neurologa dla ustalenia czy inwalidztwo III grupy istniało już w dniu 26 czerwca 1992 r., tj. w dniu wypadku komunikacyjnego, jakiemu uległ odwołujący się i po potwierdzeniu powyższego, wyrokiem z dnia 24 lutego 1995 r. [...] zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy prawo do renty inwalidzkiej w III grupie z ogólnego stanu zdrowia, poczynając od daty ustania prawa do świadczeń rehabilitacyjnych. W uzasadnieniu sporządzonym na żądanie Sądu Najwyższego (art. 419 § 3 k.p.c.), Sąd orzekający wskazał jednak, że wnioskodawca nie udowodnił 5 letniego okresu zatrudnienia w 10-leciu przed zgłoszeniem wniosku, tj. w okresie od 28 kwietnia 1984 r. do 28 kwietnia 1994 r. i dlatego nie nabył prawa do renty inwalidzkiej, zaś wyrok, jako wydany wbrew przepisom powinien być zmieniony.

Powyższy wyrok zaskarżył rewizją nadzwyczajną Minister Pracy i Polityki Socjalnej i zarzucając rażące naruszenie prawa, a to art. 32 pkt 3 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267 ze zm.) dochodził jego uchylenia i oddalenia odwołania wnioskodawcy od decyzji Oddziału ZUS w W. z dnia 13 czerwca 1994 r. Według rewidującego inwalidztwo wnioskodawcy powstało w dniu 26 czerwca 1992 r., a więc ani w okresie zatrudnienia, ani też w ciągu 18 miesięcy od ustania zatrudnienia, stąd też brak warunków określonych w art. 32 pkt 3 cyt. ustawy o z.e.p.

Rewizja nadzwyczajna jest uzasadniona wobec trafności zarzutów w niej podniesionych, zaś jej uwzględnienie powoduje uchylenie zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania wnioskodawcy Stefana L. od decyzji Oddziału ZUS w W. z dnia 13 czerwca 1994 r. W świetle niekwestionowanych ustaleń Sądu Wojewódzkiego, wnioskodawca jest inwalidą III grupy od dnia 26 czerwca 1992 r. (data początkowa inwalidztwa) tj. od daty wypadku komunikacyjnego jakiemu uległ, spełnia więc jedną z trzech przesłanek koniecznych dla przyznania świadczenia rentowego - określoną w art. 32 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267 ze zm.). W sprawie jednak konieczne jest spełnienie pozostałych przesłanek, a to wymaganego okresu

zatrudnienia - art. 32 pkt 2 ustawy o z.e.p., - oraz daty powstania inwalidztwa - art. 32 pkt 3 ustawy ze zmianą wynikającą z art. 6 pkt. 2 ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 104, poz. 450 ze zm.). W toku postępowania wnioskodawca dowiódł przedstawionymi świadectwami pracy okresy zatrudnienia i okresy z nimi równorzędne (obecnie nieskładkowe - art. 4 ust. 1 pkt 3 lit. a i b ustawy o rewaloryzacji emerytur i rent...) od 16 stycznia 1961 r. do 5 października 1961 r., od 1 listopada 1969 r. do 31 grudnia 1987 r., od 3 do 6 sierpnia 1992 r. oraz okres zasiłku chorobowego od 7 sierpnia 1992 r. do 3 maja 1993 r., a także świadczenia rehabilitacyjnego od 4 maja 1993 r. do 28 kwietnia 1994 r. Zważywszy datę złożenia wniosku - 28 kwietnia 1994 r., - oraz fakt niepozostawania w tym dniu w zatrudnieniu, wymagany pięcioletni okres zatrudnienia (art. 33 ust. 1 pkt 5 ustawy o z.e.p.) powinien przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia (art. 33 ust. 2 cyt. ustawy) przed dniem powstania inwalidztwa, tj. do dnia 26 czerwca 1992 r. W okresie tym (26 czerwca 1982 r. - 26 czerwca 1992 r.), Stefan L. wykazał co prawda nieprzerwane zatrudnienie przez wymagany prawem czas, ale nie została spełniona trzecia z koniecznych ustawowych przesłanek, tj. data powstania inwalidztwa w czasie zatrudnienia lub w okresie równorzędnym z okresem zatrudnienia, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów, skoro inwalidztwo - co niekwestionowane - powstało od dnia 26 czerwca 1992 r. (data wypadku).

Trafny więc jest zarzut rewizji nadzwyczajnej, iż w sprawie doszło do rażącego naruszenia prawa, a to przepisu art. 32 pkt 3 cyt. ustawy o z.e.p., w związku z czym wnioskodawca nie nabył uprawnień do dochodzonej renty inwalidzkiej. Odmienne stanowisko zawarte w zaskarżonym wyroku nie może być w związku z tym uznane za prawidłowe w świetle powyższych wskazań. Sąd orzekający okoliczność tę pominął, zaś ustalając w wyroku prawo do renty inwalidzkiej, przyjął posiadanie wymaganego okresu zatrudnienia, co nie może być jednak uznane za wystarczające dla nabycia uprawnień do renty inwalidzkiej. Trzeba wspomnieć, choć nie ma to znaczenia prawnego wobec daty powstania inwalidztwa, że w dniu 28 kwietnia 1994 r. wnioskodawca nie pozostawał w stosunku pracy, kończył bowiem w tym dniu pobieranie przyznanego świadczenia rehabilitacyjnego, zaś okres pobierania zasiłku chorobowego wyczerpał się z dniem 3 maja 1993 r.

Stąd więc w uwzględnieniu rewizji nadzwyczajnej, należało uchylić zaskarżony wyrok i oddalić odwołanie wnioskodawcy od decyzji organu rentowego na podstawie art. 422 § 1 k.p.c. Uwzględnieniu rewizji nadzwyczajnej nie sprzeciwia się też wpływ sześciomiesięcznego terminu od uprawomocnienia się zaskarżonego orzeczenia (art. 421 § 2 k.p.c.), skoro zaskarżony wyrok narusza nadto interes Rzeczypospolitej

Polskiej. Przyznanie renty inwalidzkiej, a więc świadczenia powtarzającego się, bez spełnienia koniecznych prawnych przesłanek, obciąża bez uzasadnienia Fundusz Ubezpieczeń Społecznych oraz podważa zaufanie do organów wymiaru sprawiedliwości co narusza interes Rzeczypospolitej Polskiej jako demokratycznego państwa prawa. Należy zauważyć, że oceniając złożoną w sprawie rewizję organu rentowego, Sąd Wojewódzki poprzestał jedynie na rozpatrzeniu zawartego w niej wniosku o przywrócenie terminu, natomiast nie odniósł się do samej rewizji wbrew przepisowi art. 372 k.p.c. Wydając postanowienie o odmowie przywrócenia terminu do złożenia rewizji ("oddala wniosek") na posiedzeniu niejawnym, Sąd naruszył nadto przepis art. 168 § 1 zd. 2 k.p.c., który dopuszcza jedynie uwzględnienie wniosku o przywrócenie terminu na posiedzeniu niejawnym, a więc postanowienie oddalające wniosek może być wydane tylko po przeprowadzeniu rozprawy (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 1987 r. III CZP 4/87; OSNCP 1988 z. 2-3 poz. 35)

=====